

VEERTIENDEN TYTEL.

Vervattende de Ordonnantien van den Impost op de Ontgronding; ende van den Impost zoo op den Stichtsen, als Uythemschen Turf, die in dese Provincie gebracht, ofte geconsumeert word; als ook op den uytvoer van den Stichtsen Turf; midsgaders op het Passagegeld van den Turf, die over den bodem van dese Provincie vervoert word; ende voorts op het Brandhout.

E E R S T E D E E L.

Aangaande den Impost op de Ontgronding; en van den Impost zoo op den Stichtsen, als Uythemschen Turf, die in dese Provincie gebragt, of geconsumeert word; als ook op den uytvoer van den Stichtsen Turf.

Men kan hier voor af laten gaen het Placaat, waar by verscheyde Middelen zyn opgesteld, den 18 Januar. 1577. Siet boven den 1. Tyt. Num. 1.

I. ORDONNANTIE, *van den Stadhouder, Præsident en Raden's Konings in den Hove van Utrecht, rakende den Impost op den Turf, die in dese Provincie gegraven, en alhier geconsumeert, of na buyten gevoert word, den 16 Juny MDLXXX.*

Die Prince van Orangien, Grave van Nassauw &c. Stadhouder, Præsident ende Raaden's Konings, in den Hove van Utrecht, den eersten Deurwaarder ofte Pander in denselven Hove, hier op versocht, saluyt. Alsoo die drie Staten's Lands van Utrecht, in den jaare 1576. by seekere zyne Majesteys Octroye verworven hebben, tot ontlastinge van de schulden, daar zy die tyt mede beswaart waren, te mogen instellen diversche Imposten, soo op eetbare, drinkbaare, als andere waren, ende onder anderen mede op den Turf, die in den Lande van Utrecht gedolven, ende aldaar geconsumeert of weggevoert wort, ende die selven Impost op den turf tot noch toe in behoorlyken train niet gebracht heeft kunnen werden, maar alleen geheven is op den turf, die alhier in de Stad, Steden ende Lande van Utrecht geconsumeert is geweest; niet tegenstaande geheel redelyk is, dat men den voorschreven Impost, of gelyk ook behoort, te heffen op den turf, die uyt den Lande van Utrecht gevoert wort, aanschouw nemende, dat door het uytvoeren van de voorsz. turven, die Landen seer beschadigt worden, niet allen door dien dat alle die veenen, in de voorsz. Landen, daar door byna uytgedolven zyn, alsoo dat sylieden binnen korten jaren selfs haren brand sullen moeten soeken, als ook dat zy mitsdien gedefraudeert sullen worden van de contributie, die die veenen doen, soo die veenen, eens uytgegraven zynde, niet weder aan en groeyen ofte wassen, ende dat de voorsz. Staten, in consideratie hoe dat die Landen van Utrecht, by maniere van ontgrondinge, in hun rykdommen groffelyk gekrenkt worden, daaromme goetgevonden hebben, den voorsz. Impost van den Turf alomme in train te brengen, ook op den turf, die, in den Lande van Utrecht gegraven zynde, aldaar niet geconsumeert wort; ende sulks hebben de voorsz. Staten goetgevonden, dat, van nu voortaan, om allen frauden, die daar van in het collecteren souden mogen geschieden, betaalt sal worden op yder hont turfs, hoedanig die zy, die in den Lande van Utrecht gedolven ofte gegraven wort, uytgesondert alleen witten turf, drie stuyvers Brabants, ende op yder dagwerk, drie hondtaalen voor een dagwerk gereekent, negen stuyvers, de lasten ofte treckturf naar advenant, ende op yder hond witten turfs een oortgen, ende op dagwerk, lasten en treckturf ook naar advenant, te betalen by den geenen, die die veenen gebruyken, het zy syluyden eygenaars zyn, of pachters. Welverstaande, dat die pachters die helst hun grontheeren ofte principalen korten sullen, daar van de voorsz. Staten ons versocht hebben, onse opene brieven van Placate ende Commissie, in behoorlyke forme, op den eersten Deur-

waar-

waarder ofte Pander, daar op verfocht, te willen doen expedieren. Soo is 't, dat wy u Deurwaarder ofte Pander ordonneeren ende committeeren, omme te reysen naar Rheenen, Amerongen, Ginckel, Westbroek, Oostveen ende elders, daar het van nooden is, ende men gewoonlyk is publicatie te doen, ende aldaar, van 's Konings wegen, te beveelen, alle die Veengenoten, of haar gemagtigden, dat zy voortaan met hun Veenmeyers, alle jaar, in de Rheensche veenen, des daags naar Bartholomei, ende in de Amerongensche veenen, Ginckelsche ende andere veenen, daags naar Jacobi, compareeren voor secker Commissaris ende Ontfanger, by de voorsz. Staten daar toe te committeeren, ende aldaar by solemneelen eede komen verklaren ende aangeven, allen den turf, die zy den voorleden Somer gegraven sullen hebben, ende noch van meyninge zyn te graven, indien die tyt is, ende daar van, aan handen van den voorsz. Ontfanger, den voorsz. Impost, in manieren als boven, komen betalen, alse die rechte helfte van dien, den eersten September, ende de ander helft den eersten April daar naastvolgende, op poene, te weten, als zy Veengenoten, ofte haar gemachtigde, als boven, niet en compareeren, te verbeuren dobbelen Impost; ende die min bevonden wort aangegeven te hebben, als hy gegraven heeft, te verbeuren alle den verswegen turf, ende arbitraelyk gecorrigeert te worden. Ende aangaande die Konings Veenpachters, ende andere veenluyden, die hun turf niet opgeschreven en wort, sullen betalen van elke schuyte, die ter Nieuwer Grifte uytgevoert wort, twaalf stuyvers. Interdiccerende voorts allen ende een ygelyk, wie die zyn, dat zy geen turf inscheepen noch vervoeren van der plaatse,

om die te verkopen, of andersints weg te brengen, ten zy die pachter, Veenmeyer of eygenaar, alvorens den Collecteur sulks aangegeven, ende aan handen van denselven, borge gestelt hebben, dat zy van alle alsulke turf, als zy dat jaar respectie gegraven hebben, ofte noch sullen graven, den Impost betalen sullen, ten gewoonelyken ende praefixen dage, daar van zy dan een schyn nemen sullen, om hen daar mede te verantwoorden, ter plaatse daar het van noden wesen sal; ende sullen die van de Rheensche, Amerongensche ende Ginckelsche veenen, zich adresseren aan Harman Scherpinck, als gestelde Collecteur aldaar, ende die van Oostveen, Maarsveen, Breuckelen Proostdye, Eemland ende anderen, hen adresseren aan Gysbert Lamberts, Schout in den Oostveen. Beveelende daaromme allen Justicieren, Officieren ende Dienaars van de Justitie, dat zy in het executeeren van desen, doen alle behoorlyke adres, hulp ende assistentie. Des t'oirconde hebben wy het zegel van Justitie van den voorsz. Hove, op het spatium van desen, doen drukken, in forme van Placate, op den 16 Juny 1580. Onder stont geschreven, by myn Heeren die Stadhouder, Praesident en Raaden 's Konings t'Utrecht; onderteekent, A. vander Burg, ende bezegelt met een root opgedrukt zegel, in forme van Placate. Noch stont onder geschreven: gepubliceert van den Stadhuyse t'Utrecht, met assistentie van Jonckheer Nicolaas van Zuylen van Drakenburg &c. Schout aldaar, mitsgaders den Burgermeesteren, ende anderen van de Magistraat aldaar, na voorgaande klockluydinge, op den 18 Juny 1580. By my Deurwaarder, ende onderteekent, C. van Mynden.

II. PLACAAT, als vooren, waar by de voorsz. Ordonnantie verklaert, en nader bevestigt wort, den 28 Octob. MDLXXX.

Die Prince van Orangien, Grave van Nassauw, &c. Stadhouder, Praesident ende Raaden 's Konings, in den Hove van Utrecht. Alsoo die drie Staten 's Lands van Utrecht ons te kennen gegeven hebben, dat sy, uyt krachte van secker syne Majesteys Ostroye, henluyden in den jaren ses en seventig, laatstleeden, gegunt, en verleent, tot ontlastinge van de schulden, daar sy dier tyd mede beswaart waaren, seckere Imposten op den torf onlangs ingestelt hadden, alse op yder hont torfs, hoedanig die in den Lande van Utrecht gedolven ofte gegraven soude worden, (uyt gefondert alleen witten torf) drie stuyvers Brabants, ende op yder dagwerck (drie hondtaalen voor een dagwerck gereckent) negen stuyvers, die laste ofte trecktorf naar advenant, en daar van secker Placaat, van dato den 16 Juny laatstleeden, in de Stad, Steeden ende op etlyke Dorpen van den Lande van Utrecht, daar men gewoonlyk is torf te graven, hadden doen publicceeren en verkondigen, ten eynde niemant daar van ignorantie en soude praetendeeren, vermogens het selve Placaat; en de voorsz. Staten naderhand, door rapport van haare Gedeputeerden totter saake van deesen Impost, verstaan hebben, dat het selve Placaat by de Geerfden van de veenen, in den Lande van Utrecht geleege, niet geëffectueert, voltrocken of volkoomen en is, door dien sy willen sustineeren, de veenen by den voorsz. Impost te hooge beswaart te zyn, in reguard van andere landen, erven ende gronden. Dat ook eenige Officieren en Dienaars van de Justitie, die tot de executie van het voorsz. Placaat, volgende den teneur van 't selve, gehouden waaren, den Ontfanger van deesen Impost alle behoorlycke adresse, hulp ende bystand te doen, haar hier iane gebreeckelyk hebben la-

ten vinden, onder decksel, dat den voorsz. Impost by de voorschreve Staten niet Staatsgewyse geconsenteert ende belieft soude zyn geweest, contrarie de Resolutie van de Staten, van dato den vierden May laatstleeden, hier op genomen; begeerende die voornoemde Staten hier inne by ons voorsien te worden. Soo is 't, dat wy, tot gemeen welvaart van den Lande, van nieuws geordonneert en gestatueert hebben, ordonneeren en statueeren by desen, dat alle Veenmeyers of veengenooten, en allen den geenen, die hen met veenen geneerende zyn, dat sy alsnog mitten eersten volkomen den teneur of inhouden van het voorschreve Placaat, ende hun daar na in alles reguleeren, op de poene daar inne begrepen; ende dit al by provisie voor dit jegenwoordige loopende jaar, niet tegenstaande hare voorsz. praetense doleantie, of beswaarnisse, welverstaande nogtans, dat die geenen, die hun by 't selve Placaat beswaart vinden, middelertyd hare doleantie sullen mogen overleeveren, aan handen van de Gedeputeerden van deeser saake, omme by henlieden gevisiteert, ende den Staten van alles rapport gedaanzynde, voorts daar op gedisponeert te worden, soo men bevinden sal te behoren. Ende ten eynde niemant hier van ignorantie sal hebben te praetendeeren, ordonneren en committeeren wy by deesen, den eersten Deurwaarder of Pander van den voorsz. Hove, hier toe verfocht, omme het geene voorsz. is te verkondigen ende publicceeren, alomme binnen der Stad, Steden en Lande van Utrecht, daar men gewoonlyk is uytroepinge en publicatie te doen. Des t'oirconde hebben wy het zegel van Justitie van den voorschreven Hove op het spatium van deesen doen drukken, in forme van Placate, op den 28 Octob. 1580. Onder stont geschreven, By myn Heeren die Stadhouder